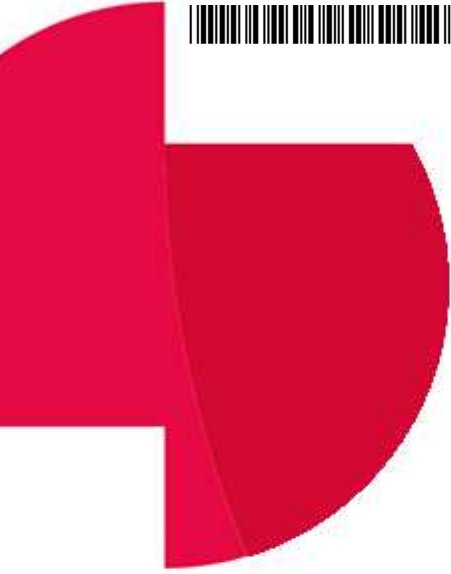

Ons nummer: 025.001354

Notitie Meicirculaire 2025

Notitie Meicirculaire 2025

Hoofdstuk 1: Algemene mededelingen

Inleiding

Deze notitie geeft een overzicht van de verwachte financiële gevolgen voor de hoogte van de Algemene Uitkering (AU) en de decentralisatie- en integratie-uitkeringen die wij van het Rijk ontvangen uit het Gemeentefonds. De meicirculaire 2025 geeft financiële informatie over de jaren 2025 en verder.

De financiële gevolgen van de meicirculaire 2025 voor het jaar 2025 verwerken wij in de eerstvolgende berap. De financiële uitkomst voor de jaren vanaf 2026 nemen wij op in de meerjarenbegroting 2026-2029.

Samenvatting uitkomsten meicirculaire 2025

De meicirculaire 2025 geeft voor alle jaren een positief financieel beeld.

Voor de behandeling van onze eigen voorjaarsnota in de raadsvergadering van 8 mei jl. hebben wij via actieve info de raad geïnformeerd over de geschatte gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk voor onze gemeente. De cijfers uit deze notitie meicirculaire 2025 komen in de plaats van de cijfers uit die actieve info. De cijfers uit deze notitie laten een positiever beeld zien dan de actieve info bij de Voorjaarsnota van het Rijk.

Op basis van de uitgangspunten die we verder in deze notitie behandelen, geeft onderstaand overzicht het beeld van de gevolgen voor onze (meerjaren-) begroting:

	2025	2026	2027	2028	2029
Eindsaldo Meicirculaire 2025	2.156.957	10.014.902	8.883.569	3.168.510	2.017.388

Vervolg overleg VNG-Rijk

De Voorjaarsnota van het Rijk heeft de negatieve gevolgen van het ravijnjaar voor de jaren 2026 en 2027 gedeeltelijk gedempt. Helaas lijkt er een nieuw ravijnjaar 2028 te ontstaan.

Vanaf augustus zouden VNG en Rijk weer in gesprek gaan over met name de Jeugdzorg en de resterende gevolgen van het ravijnjaar. Door de val van het kabinet is het de vraag of dat overleg doorgaat en of we het komende jaar überhaupt besluiten van het Rijk over gemeentefinanciën kunnen verwachten.

Hoofdstuk 2: Taakmutaties meicirculaire 2025

Uitkomsten meicirculaire 2025

De laatste meerjarencijfers van de algemene uitkering die u van ons heeft ontvangen, waren gebaseerd op de septembercirculaire 2024. Deze cijfers zijn via de notitie septembercirculaire 2024 aan de raad verstrekt en hebben wij financieel verwerkt in de meerjarenbegroting 2025-2028.

We hebben berekend hoeveel geld we de komende jaren op basis van deze nieuwe meicirculaire ontvangen van het Rijk vanuit het Gemeentefonds. We vergelijken de uitkomst van onze berekening met die uit de septembercirculaire 2024.

Tabel 1

Meicirculaire 2025 Súdwest-Fryslân	2025	2026	2027	2028	2029
Meicirculaire 2025	237.831.702	241.993.080	240.729.580	235.486.060	236.642.775
Septembereirculaire 2024	231.372.745	220.869.178	222.195.011	224.360.549	226.685.388
Saldo:	6.458.957	21.123.902	18.534.569	11.125.510	9.957.388

Wat moeten wij van het overschot uit tabel 1 betalen?

Van de voordelige saldi uit tabel 1 reserveren wij allereerst geld voor de zogenaamde taakmutaties. Het Rijk heeft het Gemeentefonds o.a. aangevuld om extra taken uit te voeren. We zijn niet verplicht het geld ook daadwerkelijk uit te geven aan deze taken, maar over het algemeen besluiten we hier wel toe. De gemeenteraad beslist over de inzet van de middelen.

Taakmutaties

In de circulaire is een aantal taken opgenomen waarvoor we extra geld ontvangen uit de algemene uitkering. We gaan ervan uit dat we deze bedragen nodig hebben om de bijbehorende taken uit te voeren.

De volgende taakmutaties zijn van toepassing:

Tabel 2

Taakmutaties Meicirculaire 2025	2025	2026	2027	2028	2029
Loon- en prijsstijgingen 2025	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
Loon- en prijsstijgingen 2026		6.300.000	6.300.000	6.300.000	6.300.000
Kinderopvang pleegouders	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo		1.307.000			
Wmo hulpmiddelen		58.000			
Aanpassen regeling dienstverlening aan huis		11.000	11.000	11.000	11.000
IBO Problematische schulden	96.000				
Jeugdhulp kinderen in een AZC	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000	-18.000
Uitvoeringskosten Omgevingswet	593.000				
Antidiscriminatie voorzieningen	13.000	13.000			
Alleenverdienersproblematiek	69.000				
Impulsbudget sociale infrastructuur regiobudget	341.000	307.000	307.000	307.000	307.000
WSW loon- en prijsindexatie	1.094.000	1.009.000	920.000	942.000	927.000
Beschut werken	19.000	20.000	22.000	24.000	24.000
Sociale Infrastructuur SWF	83.000	90.000	97.000	103.000	110.000
Totaal taakmutaties	4.302.000	11.109.000	9.651.000	9.681.000	9.673.000

Loon- en prijscompensatie 2025

De loon- en prijscompensatie die wij ontvangen is gebaseerd op de prijs bruto binnenlands product (pbbp). Meestal wijkt deze pbbp in het lopende jaar (2025) niet veel af van vorige circulaire. Dit keer is dat anders. Het pbbp is voor het jaar 2025 definitief vastgesteld op basis van de publicaties van het Centraal Planbureau (CPB). De uitkomst is dat het pbbp 2025 0,92% hoger uitvalt dan bij de septembercirculaire. Dat is een fors hoger percentage van € 2,71 % naar € 3,63%. We ontvangen daarom structureel € 2 miljoen meer.

Loon- en prijscompensatie 2026

We ontvangen jaarlijks compensatie voor loon- en prijsstijgingen. Wij rekenen tegen constante prijzen voor aankomende jaren (vanaf 2026) en het Rijk tegen lopende prijzen. Elk jaar berekenen we daarom bij de meircirculaire het verschil tussen het lopende jaar (2025) en het eerstvolgende begrotingsjaar (2026) om van constante prijzen naar lopende prijzen over te gaan. We begroten namelijk in 2026 ook tegen lopende prijzen. We ontvangen hiervoor dit jaar structureel € 6,3 miljoen. Hiervan moeten wij de interne en externe loon- en prijsstijgingen bekostigen. Deze jaarlijkse compensatie is meestal niet voldoende om al onze eigen gestegen kosten te dekken. Ook dit keer is de compensatie niet voldoende om alle interne en externe loon- en prijsstijgingen voor 2026 op te kunnen vangen.

Kinderopvang pleegouders

Vanaf 2025 is structureel landelijk € 2,5 miljoen beschikbaar voor de vergoeding van bijzondere kosten aan pleegouders. Dit zal ook gepaard gaan met een wijziging van de Regeling Jeugdwet. Wij ontvangen daarom structureel vanaf 2025 € 12.000. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan het budget voor pleegzorg.

Daarnaast wordt in 2025, 2026 en 2027 landelijk € 10,7 miljoen per jaar beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. Er wordt nog overlegd tussen het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen, Jeugdzorg Nederland en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) hoe deze middelen aan pleegouders worden uitgekeerd. In het najaar van 2025 zal dit nader worden gecommuniceerd. Zodra meer bekend is over deze uitwerking zullen deze middelen worden verdeeld. Voor onze gemeente zou het dan gaan om een jaarlijks bedrag van ongeveer € 50.000.

Uitstel vervanging abonnementstarief Wmo

In de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk is besloten dat het abonnementstarief in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) wordt afgeschaft en dat in de plaats daarvan vanaf 2026 de inkomens- en vermogensafhankelijke eigen bijdrage in de Wmo opnieuw wordt ingevoerd. Hiervoor wordt het wetsvoorstel Vervanging abonnementstarief Wmo voorbereid. De inwerkingtreding van deze wet is nu voorzien per 1 januari 2027 in plaats van per 1 januari 2026. De beoogde dempende werking op de uitgaven WMO van het wetsvoorstel schuift hiermee op. Dat betekent dat de besparing van € 225 miljoen voor het jaar 2026, die in de Voorjaarsnota 2023 in het gemeentefonds is verwerkt, vervalt. Wij stellen voor het bedrag van € 1.307.000 dat wij eenmalig in 2026 meer ontvangen toe te voegen aan het budget WMO.

Wmo hulpmiddelen

Het scheiden van wonen en zorg in de Wet langdurige zorg (Wlz) leidt bij gemeenten tot meerkosten. Bepaalde hulpmiddelen die bij zorg met verblijf vanuit de Wlz worden gefinancierd, worden bij andere leveringsvormen vanuit de Wmo gefinancierd. De meerkosten van gemeenten worden gedekt vanuit de Wlz. Voor 2025 zijn er in de Voorjaarsnota 2024 al middelen overgeboekt naar het gemeentefonds. Voor 2026 ontvangen gemeenten nu een totaalbedrag van € 10 miljoen. Wij stellen voor het bedrag dat wij eenmalig in 2026 meer ontvangen toe te voegen aan het budget WMO, onderdeel hulpmiddelen.

Aanpassen regeling dienstverlening aan huis

Vanaf 1 januari 2026 valt het persoonsgebonden budget (pgb) niet meer onder de Regeling Dienstverlening Aan Huis (RDAH). Dit betekent dat pgb-budgethouders, afhankelijk van het type arbeidscontract, zowel de premieafdrachten als de doorbetalingen bij ziekte binnen hun pgb-budget moeten bekostigen. In sommige gevallen kan dit ertoe leiden dat het pgb-budget van de budgethouder niet toereikend is, en dat de budgethouder ook niet de ruimte ervaart om de zorgvraag aan te passen. Hiervoor is vanaf 2026 landelijk structureel € 1,8 miljoen beschikbaar. Wij stellen voor het bedrag dat wij structureel vanaf 2026 ontvangen toe te voegen aan het budget WMO.

IBO Problematische schulden

Het kabinet voert een pakket aan maatregelen in om problematische schulden fundamenteel aan te pakken. Dit pakket is gebaseerd op het basispakket uit het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Problematische schulden. Voor 2025 worden voor het onderdeel: 'vroegsignalering' middelen

overgemaakt naar het gemeentefonds. Het gaat om een totaalbedrag van € 18,7 miljoen. Wij stellen voor ons deel van € 96.000 toe te voegen aan het krediet Gemeentelijk schuldenbeleid.

Jeugdhulp kinderen in een AZC

Vanaf 2019 zijn gemeenten volledig verantwoordelijk voor de organisatie en financiering van jeugdhulp aan kinderen in een AZC. Hiervoor is structureel € 5,1 miljoen beschikbaar. De huidige verdeling is gebaseerd op de cijfers van januari 2024 tot en met december 2024. Deze bedragen zijn voorlopig ook voor 2025 en verder gehanteerd. Wij krijgen op basis van die gegevens over 2024 voorlopig structureel € 48.000. Dat was € 18.000 meer. We stellen voor het budget voor jeugdhulp aan kinderen in het AZC te verlagen met structureel € 18.000.

Uitvoeringskosten Omgevingswet

De financiële middelen vanuit het Coalitieakkoord van het kabinet-Rutte IV worden ingezet voor het bereiken van de doelen van de Omgevingswet. Met het uitkeren van € 80,7 miljoen in 2025 kunnen de ontvangende partijen in hun transitie ervoor zorgdragen dat ze aangesloten, geoefend en ingeregeld zijn en voldoen aan de in de Omgevingswet gestelde eisen. Er volgt nog een stelsevaluatie, waarbij de daadwerkelijk gemaakte kosten in kaart worden gebracht. Wij ontvangen voor 2025 € 593.000. We stellen voor dit bedrag toe te voegen aan ons krediet uitvoeringskosten omgevingswet.

Antidiscriminatievoorzieningen

Gemeenten en hun antidiscriminatievoorzieningen (ADV's) werken samen als het gaat om de preventie van discriminatie op lokaal niveau. Net als in 2024 krijgen gemeenten in 2025 en 2026 middelen om méér aan preventie te kunnen doen. Hiervoor is landelijk in 2025 en 2026 jaarlijks € 2,5 miljoen beschikbaar. Wij ontvangen voor 2025 en 2026 net als in 2024 € 13.000 en stellen voor dit bedrag beschikbaar te stellen voor een aanvulling op onze antidiscriminatie voorzieningen.

Alleenverdienersproblematiek

Gemeenten kunnen huishoudens die getroffen zijn door de alleenverdienersproblematiek individuele bijzondere bijstand bieden. Er is voor de alleenverdienersproblematiek voor 2025 een bedrag van € 25,4 miljoen beschikbaar. Ook over 2023 en 2024 ontvingen wij hier eerder ook al een budget voor. We stellen voor het bedrag van € 69.000 toe te voegen aan het krediet alleenverdienersproblematiek.

Impulsbudget sociale infrastructuur

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de inrichting van de sociale infrastructuur en daarbij behorende doelen ten aanzien van het ondersteunen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Vanaf 2025 tot en met 2034 is er (impuls)budget beschikbaar om de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven te versterken. De inrichting van een toekomstbestendige sociale infrastructuur vereist vaak een regionale aanpak, daarom worden de middelen uitgekeerd aan samenwerkingsverbanden rondom sociaal ontwikkelbedrijven. Het impulsbudget betreft tijdelijke middelen voor een periode van 10 jaar. In 2025 is € 35 miljoen beschikbaar. In de periode 2026 - 2030 is jaarlijks € 31,5 miljoen beschikbaar. Daarna bouwt dit af naar € 19,8 miljoen in 2034.

Wij ontvangen dit budget mede namens de overige gemeenten die deelnemen in ons sociaal ontwikkelbedrijf Empatec. In 2024 hebben wij als regievoerder al een bedrag van € 548.000 ontvangen en daarvoor het krediet tegemoetkoming sociaal werkbedrijven in het leven geroepen. Wij stellen voor de huidige bedragenreeks jaarlijks toe te voegen aan dit krediet.

WSW loon- en prijsindexatie

De omvang van de integratie-uitkering Participatie - WSW wijzigt als gevolg van de toekenning van de loon- en prijsbijstelling 2025 en door de jaarlijkse herverdeling van de bedragen per gemeente door actualisatie van de verdeling van de Wsw-middelen. Zoals gebruikelijk geven we dit volledige bedrag een-op-een door aan de gemeenschappelijke regeling Empatec, ons sociaal werkbedrijf.

Beschut werken

Voor de rijksbijdrage beschut werk is een bedrag voor loon- en prijscompensatie toegevoegd. Voor ons betekent dit dat we in 2025 € 19.000 meer ontvangen. Dit bedrag loopt elk jaar iets op omdat de aantallen jaarlijks stijgen. We stellen voor deze bedragen toe te voegen aan ons budget Beschut werken.

Sociale infrastructuur - deel SWF

Het Rijk stelt vanaf 2025 extra middelen beschikbaar aan gemeenten waarmee zij op termijn 10.000 werkplekken kunnen faciliteren. De werkplekken zijn bedoeld voor mensen die niet vallen onder beschut werk, maar wel zijn aangewezen op de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven voor hun ontwikkeling richting regulier werk of voor een tijdelijk vangnet. Gemeenten ontvangen dit extra budget ten behoeve van het beschikbaar komen van de infrastructuur. Gemeenten ontvangen circa € 3.600 per plek. We stellen voor deze bedragen toe te voegen aan ons budget Re-integratie.

Hoofdstuk 3: Financiële gevolgen voor meerjarenbegroting

Saldo meicirculaire 2025

In tabel 1 hebben we vastgesteld hoeveel geld we de komende jaren op basis van deze nieuwe circulaire ontvangen van het Rijk vanuit het Gemeentefonds.

Na verrekening van de taakmutaties uit tabel 2 blijven de volgende positieve saldi over:

Tabel 3

Eindsaldo Meicirculaire 2025	2025	2026	2027	2028	2029
Meicirculaire 2025 t.o.v. Septemercirculaire 2024	6.458.957	21.123.902	18.534.569	11.125.510	9.957.388
Aftrek taakmutaties	4.302.000	11.109.000	9.651.000	9.681.000	9.673.000
Saldo:	2.156.957	10.014.902	8.883.569	1.444.510	284.388

Tabel 3 toont grote verschillen tussen de jaren, waarbij het voordeel in 2026 van € 10 miljoen afloopt naar bijna nihil in 2029.

Verklaring saldi meicirculaire 2025

Voor de behandeling van onze eigen voorjaarsnota in de raadsvergadering van 8 mei jl. hebben wij via actieve info de raad geïnformeerd over de gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk voor onze gemeente. Daarbij hebben wij aangegeven dat pas bij de meicirculaire 2025 de exacte financiële gevolgen van de Voorjaarsnota van het Rijk zichtbaar zouden worden.

De saldi uit deze meicirculaire vallen positiever uit dan de cijfers uit de actieve info bij onze Voorjaarsnota. Een groot deel van de saldi uit tabel 3 is terug te herleiden naar de Voorjaarsnota van het Rijk. De Voorjaarsnota van het Rijk is echter niet de enige verklaring voor de saldi uit tabel 3. Bij elke circulaire zijn er verschillen ten opzichte van de vorige circulaire vanwege zogenaamde hoeveelheidsverschillen. Bij elke circulaire passen wij onze aantallen per maatstaf aan naar de meest recente gegevens die beschikbaar zijn. Dit zorgt voor verschillen die we niet verder verklaren. Wij gaan hierna in op de onderwerpen die gezamenlijk het overgrote deel van de positieve saldi uit tabel 3 verklaren.

Demping terugval gemeentefonds

Er wordt structureel € 400 miljoen beschikbaar gesteld voor de terugval in het gemeentefonds (ravijnjaar). In 2026 is het een bedrag van € 400 miljoen en voor 2030 en verder een bedrag van € 424 miljoen.

Tabel 4

	2025	2026	2027	2028	2029
Demping terugval gemeentefonds	0	2.230.000	2.369.000	2.326.000	2.348.000

Over deze tegemoetkoming van het Rijk aan gemeenten valt nog een aanvullende opmerking te maken. De benaming suggereert terecht dat dit bedrag een tegemoetkoming is om de nadelige gevolgen van het ravijnjaar, mede veroorzaakt door het eenzijdig opzeggen van het Rijk van de gehanteerde financieringsystematiek, enigszins te dempen. Maar het Rijk heeft dit bedrag in de meicirculaire gekoppeld aan het cluster Jeugdzorg in plaats van aan het cluster algemene mutaties.

Financieel gezien is dat op dit moment niet van belang. We krijgen er geen euro meer of minder om. Maar in de toekomst kan deze koppeling aan het cluster Jeugdzorg wel (negatieve) consequenties hebben voor gemeenten. Jeugdhulp bieden is een wettelijk taak voor gemeenten en het Rijk moet gemeenten voor wettelijke taken voldoende middelen beschikbaar stellen. Door dit bedrag aan Jeugdzorg te koppelen in plaats van aan algemene mutaties, lijkt het of gemeenten € 400 miljoen meer aan Jeugdzorg hebben ontvangen.

Compensatie Jeugdzorg

In de voorjaarsnota heeft het Rijk, na gesprekken met de VNG en op basis van het rapport “Groeipijn” van de commissie van Ark, een pakket aan besluiten genomen die de volgende financiële gevolgen voor ons hebben:

Tabel 5

Compensatie Jeugdzorg	2025	2026	2027	2028	2029
Tekort voor rekening rijk, vanaf 2025 (50%)	2.387.000	2.337.000	2.359.000	2.370.000	2.382.000
Groeipad maatregelen Hervormingsagenda	0	2.776.000	2.515.000	0	0
Eigen bijdrage Jeugdzorg				-1.367.000	-1.374.000
Sturen op trajectduur Jeugdzorg				-357.000	-359.000
Indexeren opbrengst Hervormingsagenda				-2.665.000	-2.679.000
Tekort Jeugdzorg 2023-2024 (50%)	0				
Hervormingsagenda Jeugd, Aanvullende Post		1.857.000	1.409.000	1.630.000	1.787.000
Vervallen Aanvullende Post Hervormingsagenda		-1.481.000	-1.100.000	-1.303.000	-1.303.000
Totaal	2.387.000	5.489.000	5.183.000	-1.692.000	-1.546.000

De deskundigencommissie Van Ark adviseert om het tekort in het budget voor jeugdzorg in gelijke delen te verdelen over Rijk en gemeente. De structurele kosten voor het Rijk zijn € 414 miljoen. Het ingroeipad van de maatregelen van de Hervormingsagenda wordt ook verzacht. Hiervoor is in 2026 € 498 miljoen en in 2027 een bedrag van € 447 miljoen beschikbaar.

Het Rijk voert een eigen bijdrage in voor Jeugdzorg per 1 januari 2028. De maatregel moet landelijk € 260 miljoen opleveren. Ook gaat het Rijk ervan uit dat gemeenten vanaf 2028 € 68 miljoen kunnen besparen door beter te sturen op de trajectduur.

De besparingsopgave van de Hervormingsagenda is in prijs- en volumepeil 2019 ingeboekt door het Rijk. Het Rijk veronderstelt dat een hogere besparing te realiseren valt omdat prijs en volume sinds 2019 zijn gestegen. Het Rijk denkt dat hierdoor de besparing uit de Hervormingsagenda € 507 miljoen hoger zal uitvallen.

Het Rijk en de VNG zouden in augustus verder praten over het advies van de commissie Van Ark om de tekorten op de Jeugdzorg over 2023 en 2024 eerlijk te verdelen tussen het Rijk en de gemeenten. In de Voorjaarsnota heeft het Rijk hier geen geld voor gevonden. De gemeenten krijgen hiervoor dan ook voorlopig nog niets. Nu het kabinet demissionair is geworden is het nog maar de vraag of dat overleg in augustus nog plaats gaat vinden.

Tenslotte heeft het Rijk haar Aanvullende Post gereserveerde middelen voor de Hervormingsagenda Jeugd overgeheveld naar de algemene uitkering. Het gaat om een bedrag van € 356 miljoen in 2026 variërend tot € 342 miljoen in 2030. Hier staat tegenover dat wij hiervoor een stelpost in onze eigen begroting hadden opgenomen. Deze moet vervallen.

Dat deze aanvullende post van het Rijk ook wordt toegevoegd aan de algemene uitkering is een flinke meevaller die wij bij de analyse van de Voorjaarsnota niet hadden aan zien komen. In de actieve info bij de Voorjaarsnota gingen wij ervan uit dat het extra geld onder de kopjes “tekort voor rekening Rijk” en “groeipad maatregelen Hervormingsagenda” in plaats van de Aanvullende post Hervormingsagenda Jeugd zou komen. Nu blijkt dat we beide ontvangen. Daardoor valt ons meerjarenperspectief structureel € 1,5 tot € 1,8 hoger uit dan bij de actieve info van de Voorjaarsnota was gemeld.

Gevolgen voor onze meerjarenraming

Wij ontvangen via de algemene uitkering de bedragen uit tabel 5 als compensatie voor de kosten aan Jeugdzorg. In de meerjarenbegroting 2025-2028 hebben wij uit eigen middelen vanaf het jaar 2026 structureel ruim € 4 miljoen extra beschikbaar gesteld voor Jeugdzorg. We voegen daarom de bijdrage uit tabel 5 nu toe aan de algemene middelen.

Visie VNG

De VNG zegt over het dossier Jeugdzorg het volgende:

“Op basis van het zwaarwegende advies ‘Groeipijn’ van 30 januari jl. van de deskundigencommissie van Ark heeft het kabinet in de Voorjaarsnota 2025 middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de jaren 2025, 2026 en 2027. Daarmee is voor deze jaren de belangrijkste financiële klem voor gemeenten weggenomen. Het kabinet voldoet onder meer aan onze inzet om de financiering van de jeugdzorg vanaf 2025 te laten aansluiten op de feitelijke uitgaven in 2024. Per 2028 wijzigt het financiële beeld. Het kabinet gaat ervan uit dat de maatregelen uit de Hervormingsagenda dan hun beoogde effect zullen hebben. Daarnaast wil het kabinet inzetten op extra maatregelen om de kosten van het stelsel verder te beheersen.”

De VNG heeft (nog) niet ingestemd met de extra maatregelen van het Rijk. Bovendien acht de VNG de vanaf 2028 voorziene besparingsreeks te ambitieus. Het demissionaire kabinet en de VNG hebben afgesproken de deskundigencommissie Van Ark te vragen om vervroegd in het eerste kwartaal van 2027 een uitspraak te doen over de haalbaarheid van de besparingsreeks vanaf 2028.

Visie toezichthouder Provincie Fryslân

Er is een aantal aanvullende maatregelen gepresenteerd in de Voorjaarsnota, waaronder de eigen bijdrage en het sturen op de trajectduur. De toezichthouder heeft aangegeven dat zij het toestaat dat gemeenten deze maatregelen budgetneutraal (korting versus besparing/inkomsten) maken, bijvoorbeeld door middel van een stelpost (“Besparing trajectduur” en “Inkomsten eigen bijdrage”). Het rijk is verantwoordelijk voor tijdige invoering van wet- en regelgeving. Bij uitstel of afstel van wet- en regelgeving geldt dat dit voor rekening en risico rijk is. De toezichthouder heeft ook expliciet aangegeven dat we geen stelpost mogen opnemen voor de derde aanvullende maatregel van het Rijk: indexeren opbrengst Hervormingsagenda.

Wij mogen dus vanaf 2028 twee stelposten opnemen in onze begroting voor het onderdeel Jeugdzorg. Wij gaan dit ook doen. Met deze stelpost ziet de financiële reeks voor compensatie Jeugdzorg er vanaf 2028 dan ook positiever uit:

Tabel 6

Compensatie Jeugdzorg met stelposten	2025	2026	2027	2028	2029
tabel 4 Compensatie Jeugdzorg	2.387.000	5.489.000	5.183.000	-1.692.000	-1.546.000
Stelpost eigen bijdrage Jeugdzorg				1.367.000	1.374.000
Stelpost sturen op trajectduur Jeugdzorg				357.000	359.000
Totaal	2.387.000	5.489.000	5.183.000	32.000	187.000

BTW-compensatiefonds

Het BTW-compensatiefonds (BCF) heeft een plafond. Gemeenten zijn in 2024 € 332 miljoen onder dit plafond gebleven met declaraties. In de septembercirculaire 2024 werd al een voorschot van € 447 miljoen uitbetaald. De definitieve afrekening BCF is hierdoor € 115 miljoen lager en dit bedrag wordt in 2025 incidenteel onttrokken aan het gemeentefonds.

Dit heeft de volgende gevolgen voor ons:

Tabel 7

BTW compensatiefonds	2025	2026	2027	2028	2029
BTW-compensatiefonds, meerjarenraming	-900.000	-900.000	-900.000	-900.000	-900.000
BTW-compensatiefonds, afrekening 2024	-627.000				
Totaal	-1.527.000	-900.000	-900.000	-900.000	-900.000

Op basis van de ruimte onder het plafond van het jaar 2024 van € 332 miljoen mag je in de begroting 2026 een structurele stelpost opnemen. De provinciaal toezichthouders gebruiken dit als richtlijn bij het beoordelen van de meerjarenbegroting. De definitieve afrekening BCF voor het jaar 2023 was veel hoger, namelijk € 572 miljoen. We mochten tot nu toe dan ook maximaal € 3,0 miljoen opnemen in onze meerjarenbegroting. We hebben tot nu toe € 2,6 miljoen in onze meerjarenbegroting opgenomen.

Nu de afrekening van 2024 bekend is mogen we maximaal ons deel van dat bedrag in onze meerjarenbegroting opnemen. De € 332 miljoen komt voor ons overeen met een bedrag van € 1,7 miljoen. Dit is € 900.000 lager dan we tot nu toe in de meerjarenbegroting hebben opgenomen. Naast dit structurele negatieve effect moeten wij ook het te veel ontvangen bedrag van € 627.000 over 2024 terugbetalen.

Bijstelling volumeaccres

Op de raming van het volumeaccres voor de jaren 2025 en verder heeft het Rijk een correctie aangebracht omdat bij de septembercirculaire 2024 het volumeaccres te laag was geraamd. Deze correctie was in oktober aangekondigd en wij hebben college en raad hierover geïnformeerd via de notitie decembercirculaire 2024.

Daarnaast is in de meicirculaire 2025 is een nieuwe raming voor het accres 2025 en verder opgenomen. Deze raming is gebaseerd op de actuele raming van de ontwikkeling van het bbp door het Centraal Planbureau (CPB; CEP 2025). Het volume accres wordt gebaseerd op een 8-jaars (t-9 t/m t-2) historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bbp.

De positieve financiële gevolgen zijn als volgt:

Tabel 8

Bijstellingen volume-accres	2025	2026	2027	2028	2029
Correctie volumeaccres	330.000	498.000	826.000	1.123.000	1.287.000
Bijstelling volume accres o.b.v. CEP 2025	0	249.000	528.000	449.000	627.000
Totaal	330.000	747.000	1.354.000	1.572.000	1.914.000

Te lage loon- en prijscompensatie in pbbp

Sinds 2024 wordt het prijsaccres van het gemeentefonds bepaald op basis van de prijsstijging van het bruto binnenlands product (pbbp) per de voorjaarsnota van het lopende jaar. Dit percentage prijsaccres is voor 2025 nu dus definitief vastgesteld. Er vindt achteraf geen verrekening plaats op basis van het werkelijke vastgestelde pbbp per jaar. De afgelopen zes jaar is het werkelijke inflatiecijfer gemiddeld 1% hoger uitgevallen dan het percentage dat we via het prijsaccres gecompenseerd kregen. Wij krijgen dus al jaren onvoldoende compensatie voor de inflatie.

Dit blijkt ook al jaren bij het opstellen van onze eigen begroting. De jaarlijkse compensatie tegen pbbp is meestal niet voldoende om al onze eigen gestegen kosten te dekken. Ook voor 2026 is de compensatie niet voldoende om alle interne en externe loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen. We ontvangen voor het jaar 2026 € 6,3 miljoen loon-en prijscompensatie (zie tabel 2), terwijl we ongeveer € 8 miljoen nodig hebben. Deze trend zien we dus al jaren.

Wij denken dat de percentages uit de gecombineerde index beter aan zullen sluiten bij de werkelijkheid dan het pbbp. We hebben dan ook het verschil tussen de pbbp en de gecombineerde index voor 50% meegenomen als stelpost voor de toekomst. Hiermee gaan we ervan uit dat we in de komende jaren voldoende geld hebben gereserveerd om onze volledige loon- en prijsstijgingen van te kunnen betalen.

Het verschil tussen de percentages tegen pbbp en de gecombineerde index voor de jaren 2027-2029 is als volgt:

Tabel 9

Loon- en prijscompensatie	2027	2028	2029
Pbbp in meicirculaire 2025	2,52%	2,61%	2,50%
Gecombineerde index	4,00%	3,48%	3,64%
verschil:	-1,48%	-0,87%	-1,14%

Als we 50% van het verschil opnemen als stelpost, dan leidt dat tot de volgende stelposten:

Tabel 10

Aftrek obv gecombineerde index ipv BBP	2025	2026	2027	2028	2029
Berekend verschil	0	0	-1.700.000	-1.936.000	-3.977.000

Maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel

Vanaf 2023 is de algemene uitkering van het gemeentefonds herverdeeld. Daarbij is een groot aantal maatstaven verdwenen en een aantal nieuwe toegevoegd. Eén van de belangrijkste nieuwe maatstaven is de maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel. Deze maatstaf bepaald voor ongeveer 20% de hoogte van onze algemene uitkering. Een wijziging van het aantal huishoudens met een laag inkomen in onze gemeente kan dan ook grote financiële gevolgen hebben.

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft op 4 december 2024 een actualisatie van aantallen voor de maatstaf Huishoudens met een laag inkomen met drempel per gemeente voor de jaren 2022 (definitief) en 2023 (voorlopig) gepubliceerd. Ons aantal is door het CBS voorlopig 300 hoger vastgesteld dan voor 2022, namelijk 13.700 in plaats van 13.400. Het door het CBS gepubliceerde aantal voor het jaar 2023 is echter nog voorlopig en wordt pas bij de decembercirculaire 2025 definitief vastgesteld. Het hogere aantal van 300 lijkt weinig, maar zou ons vanaf het jaar 2027 structureel ongeveer € 1,6 miljoen meer aan inkomsten algemene uitkering opleveren.

De berekening voor de algemene uitkering is nu dus gebaseerd op slechts één definitief cijfer (2022) en één voorlopig cijfer (2023). Uiteindelijk zal de maatstaf gebaseerd worden op een gemiddelde van vier jaar. In december 2027 is voor het eerst een reeks van vier jaar definitief. Tot die tijd gaan wij voorzichtig om met de voorlopige cijfers, zeker gezien de grote financiële gevolgen van deze maatstaf. Wij hebben dan ook voorlopig 50% van de stijging van 13.400 naar 13.700, dus 13.550 in onze berekening algemene uitkering opgenomen voor de maatstaf huishoudens laag inkomen met drempel.

Het financiële gevolg van de deze stijging van 13.400 naar 13.550 is:

Tabel 11

Aantal huishoudens met drempel	2025	2026	2027	2028	2029
Berekend verschil obv 13.550	430.000	592.000	885.000	802.000	812.000

Eindresultaat voor meerjarenbegroting

Het financiële resultaat van de meicirculaire 2025 en daarmee de gevolgen voor de meerjarenbegroting is dan als volgt:

Tabel 12

Eindsaldo Meicirculaire 2025	2025	2026	2027	2028	2029
Meicirculaire 2025 t.o.v. Septembercirculaire 2024	6.458.957	21.123.902	18.534.569	11.125.510	9.957.388
Aftrek taakmutaties	4.302.000	11.109.000	9.651.000	9.681.000	9.673.000
Tussensaldo:	2.156.957	10.014.902	8.883.569	1.444.510	284.388
Stelpost Eigen bijdrage jeugdzorg programma 1				1.367.000	1.374.000
Stelpost Sturen op trajectduur jeugdzorg progr. 1				357.000	359.000
Eindsaldo:	2.156.957	10.014.902	8.883.569	3.168.510	2.017.388

Wij nemen de cijfers uit tabel 12 op in de concept programmabegroting 2026-2029. De gevolgen voor het jaar 2025 leggen wij aan college en raad voor via de eerstvolgende bestuursrapportage.